

[Carl P. Jensen.]

indføre tvangsmæssige foranstaltninger til nedbringelse af det nuværende store alkoholforbrug i Grønland, men også bemyndiges til at fastsætte regler for idømmelse af foranstaltninger efter den grønlandske kriminallov, når der er tale om overtrædelse af sådanne regler.

Det er et meget vidtgående forslag, og der kunne siges meget om dette usædvanlige skridt. Der er i det grønlandske landsråd, og i de grønlandske kommunalbestyrelser på møde efter møde holdt mange og lange taler om det, som grønlændere har betegnet som en svøbe for Grønland. Der vil også her ved denne første behandling kunne siges meget, men jeg tror, det kun kan blive gentagelser; det kan kun blive en omskrivning af det, vi har læst i ministerens fremsættelsestale, i lovforslagets bemærkninger, for ikke at tale om det optrykte bilag — jeg tænker her på landsrådsreferatet. Men jeg føler i hvert fald ingen trang til at uddybe eller gentage det, der her er sagt.

Jeg tror, jeg tør sige, at vi sjældent har fået forelagt et så realistisk materiale som det, vi her har set. Her stikkes ikke noget under stolen. Det ville for øvrigt heller ikke være muligt, når vi har kendskab til, hvad der sendes til Grønland af drikkevarer, og det er endda ikke udtryk for, hvor meget der konsumeres, for dertil kommer hjemmebryg og lidt andet godt. Men som sagt, jeg skal lade alt det tale for sig selv.

Der er mange, der tror, at man uden videre kan pege på årsagen til det omfattende drikkeri, vi har kendskab til. Der hævdes, at det er et storbyfænomen, i hvert fald et byfænomen. Der hævdes, det er dårlig påvirkning, navnlig fra udsendte. Jeg skal ingeniende afvise dette, jeg skal ikke forsvare de udsendte, men i alt, hvad der har med Grønland at gøre, skal man være meget varsom med at generalisere. At man måske i for ringe grad gør brug af den almindelige adgang, man har til at sende udsendte hjem for egen regning, når disse i gentagelsestilfælde viser et dårligt eksempel på dette område, er en anden sag. Og lad det være sagt, for at der ikke skal være nogen tvivl: jeg tænker ikke på nogen bestemt kategori af udsendte. Jeg mindes endog et landsrådsreferat, hvor man for

nogen tid siden talte om institutionsledere og andre, der viste et dårligt eksempel.

Men det er ikke alene et byfænomen i Grønland. Da jeg for snart 17 år siden, i 1952, havde lejlighed til at overvære et landsrådsmøde i Godthåb, havde man spiritusproblemet på dagsordenen. Man talte om — det beder jeg om at man i denne forbindelse lægger mærke til — at den overhåndtagende drikfældighed særlig på de små steder var forværet. Der var altså tale om de steder, der ikke havde været udsat for den nyere tids hektiske eller, som det ofte siges, de tilrejsendes umoralske påvirkning. Det var de små steder i bred almindelighed, man talte om. Og jeg kan føje til, at man i samme landsrådsmøde i 1952 behandlede et forbud mod salg og udskænkning til børn.

Jeg tror, jeg tør sige, at hvert eneste landsrådsmøde siden da har haft spiritusproblemet på dagsordenen. Som det var tilfældet, da jeg overværede det første møde i landsrådet, var det også tilfældet ved det sidste, i 1967 eller 1968, da man beskæftigede sig med hjemmebryg. Her hørte jeg for første gang om en klassificering. Det drejede sig særlig om noget, man kaldte for mægøl, med en stærkt berusende virkning.

Om man nu, efter at landsrådet har nedsat en ædruelighedskommission, som har arbejdet usædvanlig hurtigt af en kommission at være, og har modtaget en betænkning, og efter at man videre har antaget en ædruelighedskonsulent, skønnes at være bedre rustet til at tage fat på problemet, det tør jeg ikke sige. Ej heller har jeg kendskab til den delbetænkning, der tales om i bemærkningerne til lovforslaget, eller til, om den siger noget om de bagvedliggende årsager, som vi vel alle har en fornemmelse af også må tages med i billedet. Det må naturligvis veje tungt, at landsrådets flertal står bag kravet om at få denne meget vidtstrakte bemyndigelse og dermed også hele ansvaret for de foranstaltninger, der i givet fald kan blive tale om.

På den anden side synes jeg også, det skal understreges, at de betænkeligheder, man kan have ikke om målet, men om midlerne, ikke bliver mindre ved den usikkerhed, som landsrådet selv lægger for